

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

X kadencja

Marszałek Senatu
BPS.DPS.030.19.2024

Druk nr 854

Warszawa, 22 listopada 2024 r.

Szanowny Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

mam zaszczyt przekazać Panu Marszałkowi podjętą przez Senat na 23. posiedzeniu w dniu 21 listopada 2024 r. uchwałę

- w sprawie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej.

Przyjęcie poprawek Senatu może spowodować konieczność zmiany oznaczeń jednostek systematyzacyjnych, redakcyjnych lub ich fragmentów, w celu zachowania ciągłości numeracji albo ciągłości alfabetycznej, oraz w konsekwencji konieczność odpowiedniej korekty odesłań.

Z poważaniem

(-) Małgorzata Kidawa-Błońska

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 21 listopada 2024 r.

w sprawie ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej

Senat, po rozpatrzeniu uchwalonej przez Sejm na posiedzeniu w dniu 8 listopada 2024 r. ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej, wprowadza do jej tekstu następujące poprawki:

- 1) w art. 2 w ust. 1 po wyrazie „mienia” dodaje się wyrazy „, w tym zwierząt”;
- 2) w art. 4 w ust. 1:
 - a) w pkt 3 w lit. d skreśla się wyrazy „, w tym zwierząt”;
 - b) w pkt 4 w lit. e skreśla się wyraz „zwierząt”;
- 3) w art. 4 ust. 1 w pkt 4 w lit. e, w art. 45 w ust. 2 w pkt 3 oraz w ust. 3 w pkt 5 i 7, w art. 48 w ust. 3 oraz w art. 177 w pkt 2, w art. 47 w ust. 5 w pkt 3, przed wyrazami „dóbr kultury” dodaje się wyraz „ruchomych”;
- 4) w art. 6 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Rada Ministrów przedstawia Sejmowi i Senatowi sprawozdanie z wykonania ustawy co 2 lata do dnia 30 kwietnia danego roku.”;
- 5) w art. 10 w ust. 1 w pkt 21 po wyrazie „Ochrony” dodaje się wyrazy „, zwanej dalej „Centralną Ewidencją OZO””;
- 6) w art. 10 w ust. 1 w pkt 22, w art. 11 w ust. 1 w pkt 23 oraz w art. 13 w ust. 1 w pkt 27 wyrazy „obiektów przeznaczonych do ochrony ludności” zastępuje się wyrazami „infrastruktury niezbędnej do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej”;

- 7) w art. 11 w ust. 1 w pkt 22, w art. 13 w ust. 1 w pkt 26, w art. 38 w pkt 2, w art. 108 w ust. 1-3, w art. 109 w ust. 1-4, w art. 110 w ust. 1 i 2, w art. 111 w ust. 1 i 2, w art. 112 we wprowadzeniu do wyliczenia i w pkt 1-4, 7 i 8, w art. 113, w art. 115 w ust. 1 w pkt 5 i w ust. 2 oraz w art. 200 w ust. 1 i 2 wyrazy „Obiektów Zbiorowej Ochrony” zastępuje się wyrazem „OZO”;
- 8) w art. 13 w ust. 2 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
„4a) koordynowania działania systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach na obszarze województwa,”;
- 9) w art. 14 pkt 6 otrzymuje brzmienie:
„6) inicjowanie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących ochrony ludności i obrony cywilnej;”;
- 10) w art. 20 w ust. 1 i 2 wyraz „jako” zastępuje się wyrazem „za”;
- 11) w art. 32 w części wspólnej wyrazy „dysponowania zasobów” zastępuje się wyrazami „dysponowania zasobami”;
- 12) w art. 59:
 - a) w ust. 2 wyrazy „dla wójtów (burmistrzów, prezydentów miast)” zastępuje się wyrazami „wójtom (burmistrzom, prezydentom miast)”;
 - b) w ust. 3 wyrazy „dla wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) gmin albo starostów powiatów znajdujących się na obszarze województwa oraz dla marszałka województwa” zastępuje się wyrazami „wójtom (burmistrzom, prezydentom miast) gmin albo starostom powiatów znajdujących się na obszarze województwa oraz marszałkowi województwa”;
- 13) w art. 61 w ust. 1 wyrazy „podległe mu i nadzorowane przez niego” zastępuje się wyrazami „podległe im i nadzorowane przez nie”;

- 14) w art. 76 w ust. 3 wyrazy „prac badawczo-rozwojowych” zastępuje się wyrazami „badań naukowych i prac rozwojowych”;
- 15) w art. 113 dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Danym zawartym w Centralnej Ewidencji OZO, o których mowa w art. 108 ust. 4 pkt 2 i 5–13 nadaje się klauzulę „zastrzeżone” w rozumieniu ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych.”;
- 16) w art. 154 w ust. 3 po wyrazie „Na” dodaje się wyrazy „finansowanie albo”;
- 17) w art. 154 w ust. 5, 7 i 8 wyrazy „ust. 3–4” zastępuje się wyrazami „ust. 3 i 4”;
- 18) w art. 166, w art. 82b:
 - a) skreśla się oznaczenie § 1,
 - b) w pkt 2 wyrazy „nie wykonuje dotyczących zorganizowania miejsc doraźnego schronienia nakazów” zastępuje się wyrazami „nie wykonuje nakazu przystosowania, udostępnienia nieruchomości albo wykonania miejsc doraźnego schronienia”;
- 19) w art. 171 w pkt 2:
 - a) w poleceniu nowelizacyjnym wyrazy „ust. 8 i 9” zastępuje się wyrazami „ust. 8–10”,
 - b) w ust. 9 w pkt 1 we wprowadzeniu do wyliczenia skreśla się wyrazy „na okres 4 lat”,
 - c) dodaje się ust. 10 w brzmieniu:
„10. Strategia rozwoju jednostek ochrony przeciwpożarowej jest opracowywana w terminie 6 miesięcy od dnia przyjęcia Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, o którym mowa w art. 156 ustawy z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej.”;
- 20) w art. 171 w pkt 4 w lit. b, w pkt 3 wyrazy „art. 96 i art. 102” zastępuje się wyrazami

„art. 96 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz art. 102 ust. 2”;

21) po art. 192 dodaje się art. 192a w brzmieniu:

„Art. 192a. W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2408 oraz z 2024 r. poz. 721 i 1572) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 30:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Żołnierze pełniący zasadniczą służbę wojskową albo odbywający ćwiczenia wojskowe na wniosek o zmianę miejsca głosowania są ujmowani w spisie wyborców gminy, w której odbywają służbę. Przepisy art. 28 stosuje się odpowiednio.”,

b) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Dowódcy jednostek wojskowych, dowódcy jednostek policyjnych oraz przełożeni funkcjonariuszy Służby Ochrony Państwa, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej oraz Służby Więziennej są obowiązani zapewnić żołnierzom, policjantom oraz funkcjonariuszom możliwość wykonania uprawnień wynikających z przepisu § 1.”;

2) w art. 108 w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej oraz skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”;

3) w art. 494 w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”;

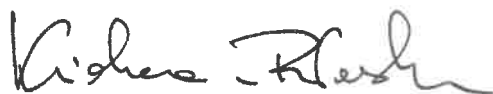
4) w art. 497 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Tej samej karze podlega, kto zbiera podpisy osób popierających zgłoszenie listy kandydatów lub kandydata na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”;

22) art. 209 otrzymuje brzmienie:

„Art. 209. Pierwsze sprawozdanie z wykonania ustawy, o którym mowa w art. 6 ust. 2, Rada Ministrów przedstawia do dnia 30 kwietnia 2026 r.”.

MARSZAŁEK SENATU

Małgorzata KIDAWA-BŁOŃSKA

UZASADNIENIE

Na posiedzeniu w dniu 21 listopada 2024 r. Senat rozpatrzył ustawę o ochronie ludności i obronie cywilnej i uchwalił do niej 22 poprawki.

Poprawki nr 1 i 2 dotyczą doprecyzowania określenia „mienie”, terminu znanego i o ustalonym znaczeniu na gruncie prawa cywilnego. Jednakże w art. 4 ust. 1 pkt 3 lit. d ustawy mowa jest o zabezpieczeniu „mienia, w tym zwierząt”, zaś w art. 4 ust. 1 pkt 4 lit. e – o ewakuacji „zwierząt, mienia”; z kolei w art. 122 ust. 1 mowa jest o ewakuacji ludności obejmującej m.in. mienie; o szkodach na mieniu mowa jest w art. 158 ust. 1. Oznacza to, że zwierzęta (zarówno domowe, jak i gospodarskie) w świetle ustawy w niektórych przypadkach mogą wchodzić w skład mienia, lecz innym razem wyraźnie nie wchodzą.

Po rozważeniu opinii zgłaszanych w tej kwestii, Senat uznał, że jednolite rozstrzygnięcie tej kwestii jest konieczne zarówno ze względu na obowiązek maksymalnie humanitarnego traktowania zwierząt w razie wystąpienia wszelkiego rodzaju zagrożeń, jak i rozumienie przepisów ustawy, w tym dotyczących odszkodowania za szkody poniesione w związku z wykonywaniem zadań ochrony ludności i obrony cywilnej. Wniesienie poprawki do art. 2 ust. 1 przez dodanie wyrazów „w tym zwierząt”, pozwala na jednolitą wykładnię tego pojęcia w całej ustawie.

Celem **poprawek nr 4 i 22** jest korekta przepisu art. 209 ustawy, w brzmieniu uchwalonym przez Sejm. Senat uznał, że skoro materia zawarta w zdaniu pierwszym art. 209 ustawy (obowiązek przedstawiania przez Radę Ministrów sprawozdania z wykonania ustawy Sejmowi i Senatowi) ma charakter normy prawnej materialnej, to należy ją przenieść do części materialnej ustawy zawierającej przepisy ogólne. Pozostałe w art. 209 zdanie drugie pozostanie materialem przepisów dostosowujących, zawartych w rozdziale 14 ustawy.

Poprawki nr 5 i 7 wyrażają propozycję Senatu, polegającą na utworzeniu skrótu złożonego, wieloczłonowego określenia „Centralna Ewidencja Obiektów Zbiorowej Ochrony”. Określenie to pojawia się w tekście ustawy wielokrotnie (27 razy), obniżając walor czytelności ustawy i utrudniając jej odbiór. Senat proponuje użycie skrótu „Centralna Ewidencja OZO”.

W poprawce nr 6 Senat proponuje usunięcie z tekstu ustawy wyrażenia „obiektów przeznaczonych do ochrony ludności” i zastąpienie go pojęciem zdefiniowanym w art. 8 ustawy. Senat stwierdził, że usuwane wyrażenie nie znajduje odzwierciedlenia w tekście innych przepisów ustawy, zwłaszcza w rozdziale 9 zatytułowanym „Obiekty zbiorowej ochrony”.

Klasyfikacja obiektów zbiorowej ochrony tam zawarta nie zawiera definicji ani żadnego innego odniesienia do wyrażenia, którym posługują się przepisy kompetencyjne art. 10 ust. 1 pkt 22, art. 11 ust. 1 pkt 23 oraz art. 13 ust. 1 pkt 27.

Wyrażenie „obiekt przeznaczony do ochrony ludności” zostało użyte w sposób niespójny z pozostałymi przepisami ustawy, co zdaniem Senatu, wymaga ingerencji ustawodawcy w postaci poprawki, która przesądzi, które z obiektów wymienionych w ustawie są objęte przepisami art. 10, art. 11 i art. 13 ustawy.

Uchwalając **poprawkę nr 8** Senat przychylił się do przedstawionego w trakcie prac nad ustawą poglądu, zgodnie z którym przepisy art. 13 ust. 2 określające zadania wojewody w systemie ochrony ludności i obrony cywilnej powinny zostać uzupełnione o jego działania w zakresie alarmowania i powiadamiania ludności na obszarze województwa. Proponowana zmiana ma na celu ujednoczenie przyjętych w ustawie rozwiązań, analogicznie do tych określających kompetencje starosty wskazane w art. 11 ust. 3 pkt 3 jak i ministra właściwego do spraw wewnętrznych ujęte w art. 15 ust. 2 pkt 5.

Poprawki nr 9 i 14 wynikają z potrzeby ujednoczenia przepisów uchwalanej ustawy z terminologią ustawodawstwa dotyczącego nauki (ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, ustawy o instytutach badawczych, ustawy o Sieci Badawczej Łukasiewicz).

Użyte w ustawie określenia: „działalność badawczo-rozwojowa” (art. 14 pkt 6) i „prace badawczo-rozwojowe” (art. 76 ust. 3) Senat proponuje zastąpić wyrażeniem „badania naukowe i prace rozwojowe”;

Poprawka nr 15 wyraża przekonanie Senatu, o potrzebie zwiększenia poziomu ochrony informacji zgromadzonych w Centralnej Ewidencji OZO. Będzie to możliwe poprzez nadanie większej części zgromadzonych i przetwarzanych danych klauzuli tajności. Istotny wyjątek stanowiły będą dane dotyczące lokalizacji obiektów zbiorowej ochrony, które pozostaną jawne dla wszystkich osób poszukujących schronienia w sytuacji wystąpienia zagrożeń.

Poprawki nr 18 i 20 wynikają z potrzeby doprecyzowania przepisów art. 82b pkt 2 dodanego do Kodeksu wykroczeń, który został znowelizowany w art. 166 ustawy.

Przepis ten wprowadza penalizację czynów polegających na niewykonywaniu nakazów określonych w art. 102 ust. 2 ustawy. Senat zauważa, że pełna lista działań objętych sankcjonowanym nakazem wskazana została w art. 102 ust. 4, który jest przepisem odsyłającym. W związku z powyższym, aby nie tworzyć przepisów karnych zawierających tzw. odesłanie kaskadowe, Senat proponuje doprecyzowanie dyspozycji normy wykroczeniowej i wskazanie znamion czynu zabronionego wprost w przepisie art. 82b k.w.

Przepis art. 23 ust. 6 ustawy zmienianej w art. 171, czyli ustawy o Państwowej Straży Pożarnej, będący normą kompetencyjną, w brzmieniu uchwalonym przez Sejm uprawnia strażaków do nakładania grzywny za naruszenie przepisów art. 96 i art. 102 ustawy o ochronie ludności i obronie cywilnej. Należy pamiętać jednak, że wykroczeniami są jedynie czyny wskazane w art. 82b Kodeksu wykroczeń, czyli określone w art. 96 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz w art. 102 ust. 2.

Pozostałe obowiązki właścicieli oraz zarządców budowli ochronnych wskazane w wymienionych artykułach nie są obwarowane sankcją karną jak za wykroczenie, dlatego Senat zauważa, że upoważnienie zawarte w art. 23 ust. 6 zmienianej ustawy o Państwowej Straży Pożarnej jest zakresłone zbyt szeroko. Przyjęty przepis sugeruje istnienie uprawnień strażaków do nakładania grzywny za czyny, które nie są wykroczeniami. Mając powyższe na uwadze Senat proponuje przyjęcie poprawek 18 i 20.

Celem przyjętej przez Senat **poprawki nr 19** jest trwale powiązanie terminu utworzenia i obowiązywania strategii rozwoju jednostek ochrony przeciwpożarowej z każdorazowym przyjęciem Programu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej.

Poprawka nr 21 wprowadza zmiany do ustawy – Kodeks wyborczy, będące konsekwencją wprowadzania nowego systemu ochrony ludności i obrony cywilnej oraz nowej terminologii przepisów wprowadzanych nową ustawą.

Potrzeba poprawki opiera się na wprowadzeniu zmian analogicznych do tych, które zostały wprowadzone przepisami zmienianych ustaw: o referendum lokalnym (art. 181 ustawy) i ustawy o referendum ogólnokrajowym (art. 185 ustawy), a także do zmian wprowadzanych w art. 167, art. 169, art. 174, art. 176, art. 178, art. 183 i w art. 188 ustawy.

Pozostałe poprawki oznaczone numerami: 3, 10–13, oraz 16 i 17 zawierają propozycje zmian redakcyjnych, w tym stylistycznych.